

POSTANOWIENIE

Dnia 29 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2023 r. na posiedzeniu bez udziału stron
sprawy R. S. skazanego z art. 55 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i innych,
w przedmiocie rozważenia z urzędu dopuszczalności kasacji wniesionej przez prokuratora od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 sierpnia 2022 r., sygn. akt II AKa 250/21, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 marca 2021 r., sygn. akt VIII K 209/18,
na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 531 § 1 k.p.k. i art. 523 § 3 k.p.k. w zw. z art. 429 *in fine* k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

- I. **pozostawić bez rozpoznania kasację prokuratora;**
- II. **wydatkami postępowania kasacyjnego w tej części obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 22 marca 2021 r., w sprawie VIII K 209/18, skazał R. S. za przestępstwa z art. 55 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w zw. art. 65 § 1 k.k., z art. 59 ust. 1 w/w ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz z art. 127a ust. 2 w zw. z ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. prawo farmaceutyczne w zw. z art. 11 § 2 k.k. - na karę łączną 4 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną 200 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość każdej stawki na kwotę 200 zł; na podstawie art. 45 § 1 k.k. orzekał wobec niego

przepadek równowartości korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstw w zakresie czynów z punktu 2 i 3 aktu oskarżenia - po 25.000 zł w zakresie każdego z czynów.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego. Po jej rozpoznaniu Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2022 r., w sprawie II AKa 250/21, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił orzeczenie o przepadku wobec oskarżonego R. S. równowartości korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa przypisanego w pkt III wyroku (czyn z pkt 3 aktu oskarżenia); w pozostałej części utrzymał w mocy ten wyrok.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł na podstawie art. 518 k.p.k., art. 519 k.p.k., art. 520 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 525 § 1 k.p.k. Zastępca Prokuratora Okręgowego w Warszawie, który zaskarżył wyrok na niekorzyść skazanego R. S. w części dotyczącej rozstrzygnięcia z punktu 1, dotyczącego zmiany wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 marca 2021 r., polegającej na uchyleniu orzeczenia o przepadku wartości korzyści majątkowej z popełnienia przestępstwa z punktu III wyroku (czyn z punktu 3 aktu oskarżenia). Powołując się na przepisy art. 523 § 1 i 3 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. prokurator zarzucił:

1/ rażące naruszenie prawa procesowego - przepisu art. 455a k.p.k., mające istotny wpływ na treść tego wyroku poprzez częściową zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 marca 2021 r., o sygn. VIII K 209/18, polegającą na całkowitym uchyleniu rozstrzygnięcia o orzeczeniu wobec R. S. przepadku równowartości korzyści majątkowej z popełnienia przestępstwa z punktu III wyroku (czyn z punktu 3 aktu oskarżenia), które to uchylenie spowodowane było faktem, iż uzasadnienie wyroku Sądu I instancji w tym zakresie nie spełniało wymogów określonych w art. 424 k.p.k., co skutkowało niesłusznym uchyleniem całości orzeczenia o przepadku równowartości korzyści majątkowej;

2/ rażące naruszenie prawa procesowego - przepisu art. 433 § 1 k.p.k., mające istotny wpływ na treść w/w wyroku polegające na wyjściu poza granice zaskarżenia określone w zarzutach apelacji obrońcy skazanego poprzez dokonanie kontroli orzeczenia o przepadku równowartości korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa z punktu III wyroku, z punktu widzenia procesowego i zgodności uzasadnienia wyroku z art. 424 k.p.k., w sytuacji, gdy

autor apelacji podnosił w tym zakresie tylko zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, co skutkowało niesłusznym uchyleniem całości tego orzeczenia o przepadku równowartości korzyści majątkowej.

W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W zaistniałej sytuacji procesowej zaszła potrzeba rozstrzygnięcia z urzędu, czy przedmiotowa kasacja została prawidłowo przyjęta i czy jest prawnie dopuszczalna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarządzeniem Przewodniczącej Wydziału II Karnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 grudnia 2022 r., sygn. akt II WKK 80/22, kasacja została przyjęta na podstawie art. 530 § 1 k.p.k. jako odpowiadająca warunkom formalnym (k. 22 akt SN). W wyniku analizy zarówno treści kasacji jak i wyroku Sądu odwoławczego dokonanej przez Sąd Najwyższy, należało jednak stwierdzić, że kasacja wniesiona przez Zastępcę Prokuratora Okręgowego w Warszawie jest niedopuszczalna z mocy ustawy i mimo wadliwego przyjęcia, obecnie należało pozostawić ją bez rozpoznania.

Przepis art. 523 § 2 i 3 k.p.k. określa przedmiotowe ograniczenia i wskazuje kategorie spraw, w których kasacja może być wniesiona przez strony. Paragraf 2 tego przepisu stwierdza, że kasację na korzyść oskarżonego można wnieść jedynie w razie skazania za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Natomiast art. 523 § 3 k.p.k. stanowi, że kasację na niekorzyść można wnieść jedynie w razie uniewinnienia oskarżonego albo umorzenia postępowania niezależnie od podstawy tego umorzenia. A zatem *a contrario*, nie jest dopuszczalne wniesienie kasacji na niekorzyść, gdy osoba, której dotyczy kasacja, została prawomocnie skazana.

Według treści art. 523 § 4 k.p.k., ograniczenia przewidziane w art. 523 § 2 i 3 k.p.k. nie dotyczą kasacji wniesionej z powodu uchybień określonych w art. 439 k.p.k. (bezwzględne przyczyny odwoławcze) lub przez tzw. podmiot szczególnie wymieniony w art. 521 § 1 i § 2 k.p.k. (Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich, a także Rzecznik Praw Dziecka - jeżeli przez wydanie orzeczenia

doszło do naruszenia praw dziecka). W rezultacie zatem, oskarżyciel publiczny, oskarżyciel posiłkowy (samoistny i subsydiarny) oraz oskarżyciel prywatny mogą wnieść kasację, gdy sąd odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok i oskarżonego uniewinnił lub gdy wyrok uchylił i postępowanie umorzył, także gdy nie skarżyli wyroku wydanego w pierwszej instancji (art. 520 § 2 k.p.k.) albo gdy sąd odwoławczy utrzymał w mocy wyrok uniewinniający lub umarzający postępowanie, wydany przez sąd pierwszej instancji. W tej ostatniej sytuacji strona będzie miała prawo do kasacji na niekorzyść, jeżeli wniosła apelację od wyroku sądu pierwszej instancji (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2020 r., IV KK 499/20, LEX nr 3224653; J. Matras, Komentarz do art. 523 Kodeksu postępowania karnego, [w:] K. Dudka (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, WKP 2018, Lex, teza 11*).

Jak już wskazano wcześniej, w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy skazał oskarżonego za wszystkie zarzucane mu czyny i wymierzył R. S. karę łączną 4 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną 200 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość każdej stawki na kwotę 200 zł. Orzekł też wobec niego przepadek korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia dwóch przestępstw (czyny z pkt 2 i 3 aktu oskarżenia) - po 25.000 zł w zakresie każdego z nich. Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu wniesionej przez obrońcę apelacji co do zasady utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uchylił jedynie rozstrzygnięcie co do przepadku korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa z pkt 3 aktu oskarżenia.

W tej sytuacji nie ulega wątpliwości, że art. 523 § 3 k.p.k. nie dawał prokuratorowi podstaw do wniesienia kasacji na niekorzyść skazanego, skoro ten nie został uniewinniony, ani nie umorzono wobec niego postępowania (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2021 r., IV KK 231/21, LEX nr 3330894*). Jednocześnie brak w kasacji zarzutów dotyczących naruszenia art. 439 § 1 k.p.k. i takich autor kasacji również nie wskazał. W rezultacie więc, w przedmiotowej sprawie kasacja prokuratora została wadliwie przyjęta pomimo tego, że była niedopuszczalna z mocy ustawy. W tej sytuacji kwestia merytorycznej zasadności kasacji może być badana dopiero wówczas, gdy środek ten jest prawnie dopuszczalny i - jako taki - zostanie do rozpoznania przyjęty (*por.*

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2021 r., IV KZ 6/21, LEX nr 3267960).

W konsekwencji, jeśli wyrok Sądu odwoławczego dotknięty jest uchybieniem - i to nawet o rażącym charakterze, podobnie jak w realiach niniejszej sprawy - tak długo, jak nie są to uchybienia, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., strona postępowania nie ma możliwości wzruszenia go w trybie kasacji, a Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do badania ich w zakresie merytorycznym, o ile nie zostanie wniesiona skarga przez podmiot szczególny (art. 521 § 1 k.p.k.).

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Najwyższy rozstrzygnął w trybie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 531 § 1 k.p.k. i art. 523 § 3 k.p.k. w zw. z art. 429 *in fine* k.p.k. o pozostawieniu kasacji bez rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 637 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k., obciążając nimi Skarb Państwa.